

Сьоміна Юлія Анатоліївна

к.т.н., доцент кафедри інформаційних технологій та прикладної математики
Одеської державної академії будівництва та архітектури

ІДЕЇ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ СПІЛЬНОСТІ РАД МОЛОДИХ ВЧЕНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У зв'язку з обставинами сьогодення в Україні гострою та болючою проблемою є масовий виїзд частини населення за кордон, у тому числі і науковців. Насправді тенденція зміни роду діяльності молодих вчених через різні об'єктивні причини (низький рівень стипендії та заробітної плати; житлові проблеми та низький рівень соціальної захищеності і забезпеченості; недостатнє фінансування наукових досліджень, купівлі нового обладнання, розвитку відповідної інфраструктури; низький соціальний статус престижності наукової діяльності серед молоді; обмеження мобільності; відсутність «соціальних ліфтів», можливостей для кар'єрного зростання) [1, с. 5-16, 2, с. 216] була присутня завжди, але на сьогоднішній день вона досягає критичних меж.

Без сумніву не варто залишати надії та розглядати стратегії повернення українських молодих вчених, але одночасно з цим пропонуються шляхи розширення складу Рад потенційними, зовсім молодими науковцями, а саме здобувачами вищої освіти.

Безперечно, зважаючи на Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», стаття 1, п. 11 [3, с. 2], де вказано, що молодий вчений – це вчений віком до 35 років включно, який має вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня, або вчений віком до 40 років включно, який має науковий ступінь доктора наук, вводити здобувачів вищої освіти до основного складу Ради молодих вчених заборонено.

Проте, пропоную розглянути можливість включення до складу Рад в якості асоційованих членів або, можливо, представників від студентського самоврядування однієї або декількох кандидатур, що вважаю функціонально правильним та доцільним.

По-перше, як викладачі кафедр закладів вищої освіти, наукові керівники магістрів за освітньо-науковими програмами підготовки ми залучаємо здобувачів до наукової роботи, відповідно, було б логічним й пристосування їх до наукового життя, оскільки певний відсоток студентської наукової молоді це наші майбутні колеги. Більш тісна кооперація призведе до кращої обізнаності та передачі досвіду, що в свою чергу вплине на якість виконання

досліджень, підготовки наукових публікацій та необхідних пакетів документів для грантових тематик тощо.

У іншому випадку небезпека для майбутніх молодих учених полягає в тому, що за відсутності розуміння наукової роботи аспіранти та молоді наукові працівники можуть легко потрапити на шлях імітації, плагіатування та псевдонауки, що може стати катастрофою для всієї наукової сфери [1, с. 15].

По-друге, залучення здобувачів до роботи Рад молодих вчених при закладах вищої освіти може сприяти більш прогресивній популяризації науки в цілому, адже вони краще знаються на тому що саме цікаво сучасній молоді, які заходи зможуть підвищити інтерес до реальної науки, бо молодь замість науково-дослідних установ, лабораторій університетів – про які вона нічого не знає, пов'язує своє майбутнє із зовсім іншими професіями. Окрім того, такий підхід в змозі покращити ефективність організації та проведення різноманітних заходів.

Разом з тим, за деякими спостереженнями, у людей, які вступають до аспірантури, дуже різні мотиви, і часто ці мотиви далекі від бажання реалізувати себе в науковій сфері.

Деякі студенти вирішують вступити до аспірантури, бо ще не вирішили, де вони хочуть себе реалізувати і тому залишають собі ще 3-4 роки на «подумати», чого ж вони хочуть від життя.

Ще частина людей йдуть в аспірантуру, одягнувши «рожеві окуляри» і сподіваючись на негайне визнання, яскраві конференції і бурхливе наукове життя. Стикаючись з іншою стороною аспірантури – рутинною проведенням досліджень, обробка даних, виконання кафедральних обов'язків – вони розчаровуються і йдуть в інші сфери. Також аспіранти, які вибирають собі цікаві теми дослідження ще будучи студентами і успішно продовжують їх на терені аспірантури.

На мій погляд було б добре таким здобувачам трошки познайомитися з життям науковця, скажімо «зазирнути за куліси», та таким чином пройти раніше етап вагань, роздумів і на момент вступу до аспірантури вже рухатися впевнено по окресленому шляху.

Також вважаю за потрібне навести приклад структурної організації Університету Рієки, Хорватія, який я відвідала у рамках стажування за програмою Erasmus+ у 2019 р., де аналогією голови Ради молодих вчених є представник студентської молоді, аспірантів та докторантів університету. Звісно, деякі питання дійсно стосуються тільки аспірантів та докторантів, але

організація направлена на тісну кооперацію всіх представників, обмін досвідом та спільну участь у більшості заходів.

Не менш важливими є відмінності між закладами освіти за кількістю молодих вчених до 35 років. В деяких закладах дійсно небагато саме таких кадрів, внаслідок чого робочі обов'язки акумулюються на невеликій кількості людей, а студенти є у будь-якому закладі вищої освіти, яких можна залучати до організації спільних заходів.

Вважаю, що в результаті окресленої спільної кооперації таким чином реально певною мірою посилити популярність та статус українського науковця в цілому.

Список використаних джерел

1. Жабін С.О., Ісакова Н.Б., Скороход О.М. Проблеми молодих вчених України та рекомендації щодо їхнього вирішення. *Посилення впливу громадськості на євроінтеграційні процеси у сфері науково-технічного та інноваційного розвитку України: аналітичний матеріал проєкту*. 2018. 23 с.

2. Кирилюк В.В. Проблеми молодих вчених України в сучасних умовах. *Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: Збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (6-7 квітня 2021 р., Мукачево)*. С. 215-219.

3. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>